

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

แปล โดยพยัญชนะ

- | | |
|-----------------------|-------------------------|
| ๑. โย ทณฺหน อทณฺทสฺสุ | อปปทฺทเจสฺสุ ทุสฺสติ |
| ทสฺสนมมณฺณตฺร จานํ | ชิตฺตกฺเขปํ นิคฺจณฺติ |
| เวทฺหนํ ฝรฺสฺสํ ชานี | สรีรฺสฺสํ ว มาทฺหนํ |
| ครุทํ วาปิ อาพาธํ | จิตฺตกฺเขปํ ว ปาปุณฺเณ |
| ราชโต วา อุปฺสคฺคํ | อพฺภกฺขานํ ว ทารุณํ |
| ปริกฺขยํ ว ฌาตีนํ | โกคานํ ว ปภงฺกณฺ |
| อถวาสุสฺส อคารานิ | อคฺคิ ททติ ปาวโก |
| กายสฺส มาทา ทุปฺปณฺโณ | นिरยํ โส อุปฺปชฺชตีติ ฯ |

ตตถ อทณฺทสฺสุติ กายทณฺททาทีวริทิตฺเตสฺสุ ชีณาสเวสฺสุ ฯ อปปทฺทเจสฺสุติ ปเรสฺสุ วา
 อตฺตนิ วา นีรปราเธสฺสุ ฯ ทสฺสนมมณฺณตฺร จานนฺติ ทสฺสุ ทุกฺขการณฺเสสฺสุ อณฺณตฺร
 การณํ ฯ เวทฺหนนฺติ สีสโรคาทีเกทํ ฝรฺสฺสํ เวทฺหนํ ฯ ชานินฺติ กิจฺจณฺติคตฺสฺส ฌนฺสฺส ชานี ฯ
 มาทฺหนนฺติ ทตฺถจฺเจทาทีกํ สรรมาทฺหนํ ฯ ครุทนฺติ ปกฺขทตฺเทกจฺกขุปีจสฺสปีกฺุณิภาวาทฺกฺุจ-
 โรคาทีเกทํ ครุทอาพาธํ วา ฯ จิตฺตกฺเขปนฺติ อุมมาทํ ฯ อุปฺสคฺคนฺติ ยสฺวิโลป-
 เสนาปตฺติฏฺฐานาทีอจฺฉินฺนทาทีกํ ราชโต อุปฺสคฺคํ วา ฯ อพฺภกฺขานนฺติ อทฺธิฏฺฐอสุสฺส-
 อจฺฉินฺตปฺพุพฺพํ อิทํ สนฺธิจฺเจทาทีกมฺมํ อิทํ วา ราชปราธกมฺมํ ตยา กตฺนฺติ เอวารูป
 ทารุณํ อพฺภกฺขานํ วา ฯ ปริกฺขยํ ว ฌาตีนฺติ อตฺตโน อวสุสฺโย ภวิตฺตุํ สมตฺถานํ
 ฌาตีนํ ปริกฺขยํ วา ฯ ปภงฺกณฺนฺติ ปภงฺกณฺวํ ปุติภาวํ วา ฯ ยณฺธิสฺส เคเท ฌณฺณ
 ตํ ปุติภาวํ อาปชฺชติ สุวณฺณํ องฺการภาวํ มุตฺตทา กปฺปาสฏฺฐิจฺจาภวํ กทาปณฺนา
 กปาลชฺชนฺทาทีภาวํ ทฺวิปทจตฺตปฺพทา กานาทีภาวนฺติ อตฺถโธ ฯ อคฺคิ ททตีติ เอกสฺวจฺจเร
 ทฺวิตฺติกฺขตฺตํ อณฺณสฺมี ทาทเก อวิชฺชมาเนปี อสนฺนิอคฺคิ วา ปตฺติตฺวา ททติ อตฺตโน



ธมฺมตาย อฏฺฐจิตฺ ปาวโก วา ททติเยว ฯ นิริยนฺติ ทิฏฺฐเจว ธมฺเม อิมสํ ทสนฺนํ
 จานานํ อณฺณตฺรํ ปตฺวาปิ เอกํเสน สมฺปฺราเย ปตฺตพฺพํ ทสฺเสตฺถุ นิริยํ โส อูปฺปชฺชตฺติ
 วุตฺตํ ฯ (ธมฺมปทฺฏจกถาย ปณฺจโม ภาโค/หน้า ๖๓ - ๖๔)

แปล โดยอรรถ

๒. เอกสมฺมึ ทิ สมเย สุปฺปวาสา นาม โกปียธิตา สตฺต วสุธานี คพฺภํ ชาเรตฺวา
 สตฺตาทํ มุฬฺหคพฺภา ทุกฺขาที ติพฺพาที กฏฺฎกาที เวทนาที ผุฏฺฐา สมฺมาสมฺพุทฺโธ วต
 โส ภควา โย อิมสฺเสว รูปสฺส ทุกฺขสฺส ปทานาย ธมฺมํ เทเสติ สุปฺปฏิปนฺโน
 วตสฺส ภควโต สวากสงฺโฆ โย อิมสฺเสว รูปสฺส ทุกฺขสฺส ปทานาย ปฏิปนฺโน สฺสุขํ
 วต นิพฺพานํ ยตฺถิทํ เอวรูปํ ทุกฺขํ น สวิชฺชตฺติ อิมเอที ตีหิ วิตกฺเกที ตํ ทุกฺขํ
 อธิวาเสนฺตี สามิกํ สตฺถุ สนฺติกํ เปเสตฺวา เตน ตสฺสา วจเนน สตฺถุ วทนฺทนาย
 อารโจิตาย สฺขินี โหตุ สุปฺปวาสา โกปียธิตา อโรคา อโรคํ ปฺตตํ วิชಾಯตฺตุติ
 สตฺถารา วุตฺตกฺขณฺณเยว สฺขินี อโรคา อโรคํ ปฺตตํ วิชยิตฺวา พุทฺธปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ
 นิมนฺเตตฺวา สตฺตาทํ มหาทานํ อทาสี ฯ ปฺตฺโตปิสฺสา ชาตทิวสโต ปฏฺจาย ธมฺกรกํ
 อาทาย สงฆสฺส อุทกํ ปริสฺสาเวสิ ฯ โส อปรภาเค นิภฺขมิตฺวา ปพฺพชิตฺโต อรหตฺตํ
 ปาปฺปณิ ฯ (ธมฺมปทฺฏจกถาย อฏฺฐโม ภาโค/หน้า ๑๕๑ - ๑๕๒)



ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงกับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.พระคาสดา ได้ตรัสแล้ว ซึ่งพระคาถา ท. เหล่านี้ว่า

อ.บุคคลใด ย่อมประทุษร้าย ในบุคคล ท. ผู้ไม่มีอาชญา
ผู้ไม่ประทุษร้ายแล้ว ด้วยอาชญา, อ.บุคคลนั้น ย่อมเข้า
ถึง ซึ่ง - แห่งฐานะ ท. สิบ หมา - ฐานะอย่างใดอย่างหนึ่ง
พลันนั้นเทียว คือ ฟังถึง ซึ่งเวทนาอันหยาบหรือ หรือว่า
ซึ่งความเสื่อม ซึ่งความแตกแห่งสรีระหรือ แม่หรือว่า
ซึ่งอาหารอันหนัก ซึ่งความฟุ้งซ่านแห่งจิตหรือ หรือว่า
ซึ่งความขัดข้องแต่พระราชา ซึ่งอันกล่าวตู่อันร้ายแรงหรือ
หรือว่า ซึ่งความสิ้นไปรอบแห่งญาติ ท. หรือว่าซึ่งความ
ย่อยยับแห่งโคละ ท. อีกอย่างหนึ่ง อ.ไฟ ผู้ชำระ ย่อมไหม้
ซึ่งเรือน ท. ของบุคคลนั้น อ.บุคคลนั้น ผู้มีปัญญาชั่ว ย่อม
ย่อมเข้าถึง ซึ่งนรกเพราะอันแตกแห่งกาย ดังนี้

อ.อรรถว่า ในพระชินาสพ ท. ผู้เว้นแล้วจากอาชญา มีอาชญาอันเกิดแล้วแต่กายเป็นต้น
ดังนี้ แห่ง - ในบท ท. เหล่านั้นหนา - บทว่า **อทณฺเทศฺสุ** ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า ผู้มีความผิดออกแล้ว
ในชน ท. เหล่าอื่นหรือ หรือว่าในตน ดังนี้ แห่งบทว่า **อปฺปทฺตฺตฺสุ** ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า ในเหตุ
แห่งทุกข์ ท. สิบหมา ซึ่งเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ แห่งบาทแห่งพระคาถาว่า **ทสฺนณฺมณฺญตฺรึ**
จํ ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า ซึ่งเวทนา อันหยาบ อันต่างด้วยโรคมิโรคในศิโรษะ เป็นต้น ดังนี้
แห่งบทว่า **เวทณฺ** ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า ซึ่งความเสื่อม แห่งทรัพย์ อันบุคคลถึงทับแล้วโดยยาก
ดังนี้ แห่งบทว่า **ชานึ** ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า ซึ่งอันทำลายซึ่งสรีระ มีอันตัดซึ่งมือเป็นต้น ดังนี้
แห่งบทว่า **ภาทณฺ** ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า หรือว่าซึ่งอาหารอันหนัก อันต่างด้วยอาหารที่มีความเป็นผู้



มีกายข้างหนึ่งอันโรคขจัดแล้ว และความเป็นผู้มีจักขุข้างเดียว และความเป็นผู้เลือกกลานไปด้วย
ตั้งและความเป็นคนง่อย และโรคเรื้อนเป็นต้น ดังนี้ แห่งบทว่า **ครุกิ** ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า
ซึ่งความเป็นบ้า ดังนี้ แห่งบทว่า **จิตตกุเขปี** ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า หรือว่าซึ่งความขัดข้อง
แต่พระราชา มีอันลตซึ่งยศและอันตัดซึ่งตำแหน่งมีตำแหน่งแห่งเสนาบดีเป็นต้นเป็นต้น ดังนี้
แห่งบทว่า **อุปสัคค** ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า หรือว่าซึ่งอันกล่าวดู อันร้ายแรง อันตนไม่เคยเห็นแล้ว
และไม่เคยได้ยินแล้วและไม่เคยคิดแล้ว อันมีอย่างนี้เป็นรูป ว่า อ.กรรมมีอันตัดซึ่งที่ต่อเป็นต้น
หรือ หรือว่า อ.กรรมคือความผิดในพระราชนัน อันท่านกระทำแล้ว ดังนี้ ดังนี้ แห่งบทว่า
อพภุกุขาน ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า หรือว่าซึ่งความสิ้นไปรอบ แห่งญาติ ท. ผู้สามารถ เพื่ออันเป็น
ผู้เป็นที่อาศัย ของตน เป็น ดังนี้ แห่งบาทแห่งพระคาถาว่า **ปริกขยิว ญาติน** ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า
หรือว่าซึ่งความเป็นของย่อยยับ คือว่า ซึ่งความเป็นของเปื่อยเน่า ดังนี้ แห่งบทว่า **ปภงคุณ**
ดังนี้ ๑ อ.อธิบายว่า ก็ อ.ข้าวเปลือก ในเรือน ของบุคคลนั้น ไต, อ.ข้าวเปลือกนั้น ย่อมถึง
ซึ่งความเป็นของเปื่อยเน่า, อ.ทอง ในเรือน ของบุคคลนั้น ไต, อ.ทองนั้น ย่อมถึง ซึ่งความเป็น
แห่งถ่านเพลิง, อ.แก้วมุกดา ท. ในเรือนของบุคคลนั้น เหล่าใด, อ.แก้วมุกดา ท. เหล่านั้น ย่อม
ถึงซึ่งความเป็นแห่งเมล็ดฝ้าย, อ.กทาปณะ ท. ในเรือน ของบุคคลนั้น เหล่าใด, อ.กทาปณะ ท.
เหล่านั้น ย่อมถึง ซึ่งความเป็นแห่งวัตถุมีขึ้นแห่งกระเบื้องเป็นต้น, อ.สัตว์ ท. ตัวมีเท้าสองและมี
เท้าสี่ ในเรือน ของบุคคลนั้น เหล่าใด, อ.สัตว์ ท. เหล่านั้น ย่อมถึง ซึ่งความเป็นสัตว์มีสัตว์บอด
เป็นต้น ดังนี้ อันบัณฑิต พึงทราบ ๑ อ.อรรถว่า ครั้นเมื่อไฟผู้ไหม้ อื่น แม้มไม่มีอยู่ อ.ไฟคือ
สายฟ้า ตกแล้ว ย่อมไหม้ หรือ หรือว่า อ.ไฟผู้ชำระ อันตั้งขึ้นแล้ว ตามธรรมดา แห่งตน ย่อมไหม้
นั้นเที่ยว สองสามครั้ง ในปีหนึ่ง ดังนี้ แห่งทวมวดสองแห่งบทว่า **อคคิ ททติ** ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า
อ.พระดำรัสว่า **นิริย โส อุปปชชติ** ดังนี้ อันพระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสแล้ว เพื่ออันทรงแสดง
ซึ่งนรกอันอันบุคคลแม้ถึงซึ่งแห่งฐานะ ท. สิบ เหล่านี้หนา - ฐานะอย่างใดอย่างหนึ่ง ในธรรม
อันสัตว์เห็นแล้วนั้นเที่ยวแล้วพึงถึงในภาพเป็นที่ไปในเบื้องหน้าพร้อม โดยส่วนเดียว ดังนี้ แห่งบท
ว่า **นิริย** ดังนี้เป็นต้น ๑

แปล โดยอรรถ

๒. ความพิสดารว่า สมัยหนึ่ง พระธิดาของพระเจ้าโกพิยวงศ์ พระนามว่าสุปปาวาสาทรง ครรภ์อยู่ ๗ ปี มีครรภ์หลงอยู่ ๗ วัน ถูกเวหนอันกล้าเผ็ดร้อนถูกต้องแล้ว ทรงอดกลั้นทุกข์นั้น ไว้ได้ด้วยความคิด ๓ ประการนี้ คือ (๑) พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ทรงแสดงธรรมเพื่อละทุกข์ แห่งรูปนั้นนั้นแล ทรงเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงตรัสรู้เองโดยชอบหนอ (๒) พระสงฆ์สาวก ของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ผู้ปฏิบัติเพื่อละทุกข์แห่งรูปนั้นนั้นแล เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้วหนอ (๓) พระนิพพานซึ่งเป็นที่ไม่มีทุกข์เห็นปานนี้ เป็นสุขดีหนอ ทรงส่งพระสวามีไปสำนักพระบรมศาสดา เมื่อพระสวามีนั้นกราบทูลการถวายบังคมพระบรมศาสดาตามตำราของพระนางแล้ว ในขณะที่ พระบรมศาสดาตรัสว่า ขอให้พระนางสุปปาวาสาพระธิดาเจ้าโกพิยวงศ์จงเป็นผู้มีความสำราญ หายประชวร จงประสูติพระโอรสผู้หาโรคมิได้เถิด ดังนี้ตนเอง ก็ทรงพระสำราญ หายประชวร ประสูติพระโอรสผู้หาโรคมิได้ ทรงนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มีพระพุทธรูปเป็นประมุขแล้วได้ถวายทาน ใหญ่ตลอด ๗ วัน ฯ แม้พระโอรสของพระนางก็ถือธมกรกรองน้ำถวายพระสงฆ์ได้ ตั้งแต่ วันที่ประสูติแล้ว ฯ ในกาลต่อมา พระโอรสนั้นเสด็จออกผนวช บรรลุพระอรหันต์แล้ว ฯ

พระเทพปริยัติโมลี สุรเตโช วัดราชโอรสาราม
สนามหลวงแผนกบาลี

เฉลย.
ตรวจแก้.